

La tortuga mediterrània

Les tortugues terrestres són un dels avantpassats més directes dels dinosaures i habiten el nostre planeta des de fa més de 200 milions d'anys.

Text: Joaquim Soler Massana
(Director Tècnic del CRARC)

www.crarc-comam.net

La tortuga mediterrània és un animal tranquil, silenciós, inofensiu i molt independent. La trobem a Catalunya, les Illes Balears, al sud de França i a la costa oest d'Itàlia. És una espècie de mida reduïda, una femella adulta mesura uns 18 cm i un mascle en pot fer 14 cm. A la natura no les veurem mai en famílies perquè els agrada viure soles i només es busquen entre sí per aparellar-se.

En llibertat poden viure uns 40 anys. En captivitat, on les condicions d'alimentació i d'entorn són favorables, on no hi ha depredadors, poden sobrepasar els 100 anys. És un rèptil herbívor que pastura per zones de cultiu abandonades, dunes costaneres amb vegetació i zones de petits turons i boscos d'alzina. La climatologia del país, amb hiverns suaus i estius calorosos i secs, és favorable per a la supervivència de l'espècie.

Buscant parella

La tortuga busca parella a la primavera i 2 o 3 setmanes després de les còpules la femella fa la posta, que consta d'entre 3 i 5 ous. El naixement es produeix uns dos mesos i mig després, sempre i quan la temperatura d'incubació sigui superior a 28°C. En el moment de néixer i fins que no passin almenys 4 o 5 anys, la tortuga té la closca força tova i és molt vulnerable a la predació.

Lluita per sobreviure

Un dels perills més importants al que s'enfronta la tortuga mediterrània és la destrucció del seus hàbitats. Això succeeix quan es fragmenta el territori per conrear o construir habitatges o quan el bosc es crema. Amb els incendis forestals, moltes moren al pas de les flames i les que sobreviuen queden molt malmeses.

L'altre gran contratemps és l'interès que han despertat com a animal mascota. Durant les dècades dels 70 i 80 se'n va disparar el seu comerç a tot Europa. Una autèntica fal·lera per tenir-les a casa va fer que se'n capturessin centenars de milers arreu de la seva distribució. La tortuga va deixar de ser considerada per molta gent un animal salvatge per convertir-se en un animal domèstic.

Cal recordar, però, que un animal no es converteix en domèstic pel fet de ser tranquil o inofensiu. La domesticació es un procés gradual d'evolució durant molts anys al costat de l'home, en el qual la relació amb l'ésser humà fa que es comporti de manera diferent a com ho faria a la natura. La tortuga era fa milers d'anys i continua essent ara una tortuga salvatge.

“No es pot considerar que sigui un animal domèstic, pel fet que sigui tranquil i inofensiu”

Foto superior: naixement. Foto inferior esquerra: moment de la posta dels ous. Foto inferior dreta: els efectes d'un incendi intencionat sobre els individus i el seu hàbitat.

Una espècie en perill d'extinció

A Catalunya, l'única població natural es troba a la Serra de l'Albera, on es calcula hi viuen uns 8.000 exemplars. Altres indrets són els Parcs Naturals del Garraf (1.500 exemplars.), el Delta de l'Ebre (600 exemplars) i la Serra del Montsant (450 exemplars), on han estat alliberades a la natura dins de programes de conservació pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.

Entre tot plegat, no arriben a 11.000 el número de tortugues en llibertat. El Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de

Catalunya (CRARC), que es troba a Masquefa, forma part d'aquestes iniciatives de conservació des del 1992 al Parc del Garraf i des del 2005 al Parc del Montsant. El centre té la responsabilitat d'aportar les tortugues necessàries per a les reintroduccions i fer el seguiment de l'evolució de les poblacions alliberades.

La tortuga mediterrània degut al greu perill d'extinció en que es troba en llibertat va ser inclosa en el catàleg d'espècies protegides per la llei de protecció dels animals. Així doncs la seva tinença, comerç i captura n'està prohibida.